

Örkaggen

Sjötyp: Näringsfattig
Sjöyta: 2,56 km²
Höjd över havet: 131,5 m
Maxdjup: ca 12 m
Medeldjup: ca 4 m
Omsättningstid: ca 2,6 år

VÄTTERNNS TILLRINNINGSSOMRÅDE

Kommun: Askersund
Vattendistrikt: Södra Östersjön
Terrängkartan: 09E NO
EU-id: SE652550-143790
Utloppskoordinater: 6525500, 1437900
Avrinningsområdets areal: 12,73 km²

Örkaggen. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Örkaggen ingår i Vätterns tillrinningsområde och är belägen ca 1 mil sydväst om Askersund. Sjön tillförs vatten från våtmarker i omgivningarna. Från utflödet i öster rinner vattnet vidare till sjön Örflon.

Örkaggen är en flikig sjö som ligger i ett kuperat område. Berggrunden är den dominerande jordarten. Mossstorp finns på ett större område i norr samt på ett par mindre områden i söder. Örkaggen har en stor och ett flertal mindre öar. Några består av hållmark medan andra täcks av morän. Sjöns grundbotten är blockig.

Omgivningen består till större delen av barrskog. Kärr och mossar finns här och var. Åker- och betesmarker har funnits vid Axelby och Örkaggsnäs men de är numera igenvuxna. En del hyggen av olika ålder och storlek finns i sjöns omgivning. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Örkaggens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Örkaggens avrinningsområde, vars totala area är 12,73 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	8,71	Annan öppen mark	0,13
Sankmark	0,61	Vatten	2,50
Jordbruksmark	0,09	Tätort	-
Hyggen	0,69	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Örkaggen har mörtkontrollfiskats 2006. Vid fisket fångades abborre, gers och mört. Enligt äldre uppgifter finns även gädda och sparsamt med siklöja. Flodkräfta finns/ har funnits i sjön.

Bottenfauna

Uppgifter om sjöns bottenfauna saknas.

Växtlighet

Ofta går barrskogen ända fram till stranden. Sjöns blockiga stränder kantas dock av sly av björk, al och videarter samt pors. Längs stränderna växer bl.a. starrarter, notblomster, braxengräs, knappsäv, flotagräs och gäddnate. I vikarna växer gräs- och starrarter, toplösa samt glesa sjösäv- och vassbestånd. Öarna är bevuxna med blandskog.

Övrigt djur- och växtliv

Vid sjön har ca 5 sjöberoende fågelarter observerats, bl.a. storlom.

Vattenkvalitet

Örkaggen är en näringsfattig sjö som drabbats av försurning. Innan sjön började kalkas 1986 var sjöns vatten försurat med pH-värden mellan 5,0-6,0. Idag är Örkaggen svagt sur och har en svag buffertkapacitet. Det vattenkemiska målet i kalkningsplanen är att sjöns pH inte ska understiga 6,0. Kvicksilverhalterna i gädda var mycket höga vid senaste undersökningen. Mer information om vattenkemin i Örkaggen visas i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Örkaggen. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,5*	6,4-6,6	7	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,08	0,07-0,10	7	2012-2014
Siktdjup (m)	2,8	2,8	1	2008
Vattenfärg (mg Pt/l)	61**	50-70	6	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	7	7	1	2013
Totalkväve (µg/l)	420	420	1	2013
Hg i gädda (mg/kg)	1,19	Medelvärde 5 fiskar		1997

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar absorptionskoefficienten 0,12 (vid 420/5 nm).

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av fisk och vattenkemin som varit avgörande för bedömningen. Modifierat provfiske 2006 visar på god förnygring av mört. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (god status), har sammantaget god status. Sjön har varit utsatt för påverkan från försurning och har kalkats flera gånger sedan 1986. Den senaste utvärderingen visar att sjön inte längre är försurad. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från kvalitetsfaktorn fisk som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE652550-143790>.

Övervakningsprogram

Örkaggen ingår i miljöövervakningsprogrammen *Kalkningens kemiska effektuppföljning* och under vissa år i *Undersökningar i ytvattenförekomster*.

Naturvårds- och friluftsentressen

Fritidshus samt enkla bryggor och småbåtar tyder på att Örkaggen är av värde för det lokala friluftslivet. Sjön är delvis upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Sveaskog. Sjön är också ett vackert inslag i landskapsbilden.

Mänsklig påverkan

Örkaggen påverkas av försurning och har kalkats sedan 1986. Kvicksilverhalterna i gädda från sjön är mycket höga. Vid sjöns utlopp finns en regleringsdamm men sjön regleras inte aktivt. Några enskilda bilvägar leder fram till Örkaggen.

Skyddade områden

Sjön och dess närmaste omgivning saknar områdesskydd.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län – Del 1 Södra länsdelen. Publ. nr: 1987:9.](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 2010. [Åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Örebro läns sjöar och vattendrag 2010-2015](#). Dnr: 5810-1162-2010, Dos nr: 1800-000-004.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon, Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU. [Databasen för provfiske i sjöar.](#)

SLU, [Vattenkemidata.](#)

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.

© 2017, sjöfaktablad utgåva 3.1.

För mer information kontakta T-DL-beredningssekretariatet@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Örebro län